

F. GRAELL I DENIEL

**UNES DISTINCIONS
A TENIR EN COMPTE**

QUADERNS DE FILOSOFIA

62

F. GRAELL I DENIEL

**UNES DISTINCIONS
A TENIR EN COMPTE**

62

QUADERNS DE FILOSOFIA

2ª edició agost 2026

© F.Graell i Deniel
ISBN: 978-84-123314-8-6

www.dossier.graell
www.xtec.cat/~fgraell
www.quadernsdefilosofia.cat

E-mail: fgraell@xtec.cat

Podeu fer ús de l'adreça electrònica per a qualsevol correspondència amb
Quaderns de Filosofia.

Es prega de tenir en compte sempre de consultar si hi ha una nova edició dels quaderns (que inclou canvis de vegades prou rellevants) en els webs esmentats.

CONTINGUT

PRESENTACIÓ, 8.

I

UN FET BÀSIC

1. Agafant alguns exemples, 10.
2. ¿Restar en el dubte pel pas del temps?
¿És possible argumentar contra el desencaix del
percebut?, 11.
3. Quan escau al filòsof fer-se neòfit, 12.
4. Un treball convenient, 13.

II

UNA PRIMERA PASSA EN ELS AFERS PERCEBUTS

1. El blanc del paper i el seu après.
Incardina el que s'hi pugui apuntar, 16.
2. «El blanc del paper» com a expressió, 18.
3. El pas d'una qualitat al paper, 18.
4. El blanc i la seva suavitat.
Digressió: per què parlàriem d'integració del blanc i del
suau. Llur copsament unitari, 19.
5. La percepció del paper, 21.
6. El paper tal com és.
La seva unitat, 21.
7. El real del paper, 22.
8. Per què l'estudi es fa des de lel que s'ofereix, 23.

.

III

ALGUNES DETERMINACIONS DE LA PERCEPCIÓ

1. Què és una qualitat.
Els modes qualitatus, 24.
2. No hi ha sols percebre des de qualitats diferenciades, 25.
3. La substància.
En quina accepció «està sota», 26.
4. El cos natural.
La seva singularitat respecte de la substància, 28
5. El cos, la cosa, i la unitat.
L'enllaç de qualitat i quantitat, 29.
6. Què és la percepció, 30.
7. El percebut suposa l'espacialitat.
L'espai perceptiu, 31.
8. Situació perceptiva i relació perceptiva. El lloc, 32.
9. El moviment natural, 34.
10. La causa i l'efecte.
Un procés com un tot. També com a relació, 35.
11. Hi ha carrers i paisatges, 37.
12. El terra i el cel, 39.
13. El tot perceptiu, 41.
14. La percepció i la seva efectivitat. 42.
15. La noció de món, 42.

IV

EL COS SENTIT, 44.

V

ELS GRAUS DETERMINATIUS

1. La imatge com a representació, 46.
2. El que es pensa i es parla, 47.

VI

LA CONCRECIÓ D'UN PRESENT

1. El present, 49.
2. El món com el món propi, 50.
3. La finitud del present, 51.
4. Referent a la partitivitat, 52.

VII

SOBRE L'EXPRESIÓ ÒNTICA, 54.

VIII

NOTA A LA DETERMINACIÓ, 59.

PRESENTACIÓ

1. Quines diferències s'estableixen en el nostre entorn? Quanta discriminació s'hi troba? ¿N'hi ha alguna classificació, del que es va destriant dia a dia gràcies a l'activitat?

El treball esbossa una exposició, per exemple, del que es copsa perceptivament quan s'atén coses, conjunts, relacions, i d'altres. Malgrat oferir-se com uns esborranys, deixa entreveure algunes perspectives que permeten de circumscriure les qüestions, és a dir, de saber l'orientació de l'estudi

En efecte es fa un cop d'ull als diferents objectes, en l'accepció, no d'arreglar-ne tots els possibles casos i tipus, i de classificar-los d'acord amb les corresponents caselles, sinó de lliurar-ne una distribució orientativa. Àdhuc s'admetria d'altres maneres de fer-ho, si fos el cas.

2. En defensar els problemes de la filosofia, malgrat que es pot pensar i parlar sense estar atenent la qüestió concreta sobre la qual es pensa i s'expressa, també és permès de sostenir que la nostra disciplina procuri d'expressar-se, si més no en algun punt, a partir del que es manifesta, al marge, és clar, de les regles a respectar per les diferents exigències de la llengua, i de saber que la llengua no té, en conjunt, com a comesa de ser usada per a estudiar assumptes d'aquesta mena.

I inclou sens dubte l'estudi del mateix pensament i llenguatge, s'atengui afers concrets o no, en tant que s'hi troba quelcom donat.

Certament s'escriu molt al marge del suara esmentat. Tanmateix es tractaria de tenir en compte l'abast de la mirada sobre els afers concrets i sobre el mateix llenguatge en la mesura que convingués i que fos possible.

3. Es parla de percepció, d'imaginació i de llenguatge d'acord amb les seves circumstàncies.

Però la singularitat d'autoexigir-se, en alguns punts delicats, la ponderació del concret no força doncs la prohibició d'una qualsevol expressió verbal, general o particular, d'un llenguatge, sinó la circumstància que el que es digui d'una qüestió cabdal resti avalat pel concret, i que hom hi retorni en cas de dubte o de repàs. Cal no oblidar que les dependències de la llengua són moltes, mentre es fa avaluacions importants al marge seu, en silenci, en el gaudi de les coses i els esdeveniments.

4. ¿Val la pena la dedicació d'aquestes coses? Se les esmenti com se les esmenti, l'interès de l'estudiós es troba en la sorpresa del blau del cel, de l'olor de la terra, de la frescor de l'aigua, de l'escalfor del foc. La seva emoció no rau en l'expressió retòrica, sinó, deixant ara el llenguatge de la ciència, en el concret, on són els estris quotidians i els altres. Ocorre que hi apareixen dificultats i també preguntes per respondre, i per això necessita de mantenir el tematitzat a tall d'una objectivització per a saber què entomar i què no, i per a superar d'altres criteris propis i aproximacions.

Al cap i a la fi saber què hi ha vol dir que cal el corresponent estudi. Si ja se sap de sempre llavors potser s'ha assumit certes sense fer-ne cabal.

I

UN FET BÀSIC

Per començar estudiarem una qüestió que paradoxalment seria un problema introduït pel mateix exercici de la filosofia, quan hauria volgut comprendre això o allò, i establir raons, passant per alt el seu punt de partida, ja fora del seu abast. O si es vol d'una altra manera: l'hauria d'haver mantingut com el suport incontestable, a més a més de provar de comprendre'l.

1. Agafant alguns exemples.

Primerament exposarem una argumentació *que no hauria de ser el punt de partida en les nostres consideracions*, però que il·lustra com es va a parar en un impossible.

1. En efecte es diria que el blanc d'un paper seria reblat pel paper blanc que es percep, mentre hi hauria, valgui el cas, esdeveniment.

Es passaria de l'un a l'altre, i no hi hauria un blanc de paper sense paper, i a l'inrevés. Hi aniria havent activitat, no s'aturaria l'esdevenir, i hi hauria aquí concreció. Certament no podríem expressar que el blanc del paper fos del paper sense un tal desplaçament temporal.

2. S'eixamplaria la mirada des d'aquest protagonisme del temps, i de veure que quelcom de semblant es podria afegir dels altres trets que es podrien apuntar.

En deixar el cas concret natural i passar a la imatge seria fàcil d'assumir que mantenir-la suposaria que s'hi roman, per tant que hi hauria esdeveniment, alteració, i d'altres.

El pas d'una imatge a una altra hauria de considerar-se una relació, i seria precisament gràcies al *procés* que s'hi trobaria

enllaç i per tant contacte entre les dues imatges sense que es consideres una sola imatge, sinó que s'hi manifesteria relació.

Hom aniria *passant* d'imatge a imatge, o de quelcom xiuxiuejat internament o pensat, a quelcom altre, i arreu s'acompliria el tractament de dalt.

Es parla amb els altres i llavors hi hauria una mica de tot: imatges, mitges paraules internes, pensament, etc., mentre l'activitat *anés fent fluir* la conversa, que atendria el que l'altre comunica i el que hom digués. L'esdeveniment aniria palesant relacions, l'espontaneïtat d'escoltar i de parlar, etc. No tot valdria igual o mereixeria una igual interpretació. La dispersió no s'explicaria sols per aquesta dependència de l'activitat, sinó també perquè es portarien a col·lació afers diversos.

O també és així com es gaudiria d'un contingut ideal o de la noció d'unitat, que no podrien no dar-se en l'activitat, amb el que suposa, sense que hagués d'entrar en consideració que l'ideal o la unitat *no serien simplement els que s'hauria tingut en compte en un instant anterior*.

2. ¿Restar en el dubte pel pas del temps?

¿És possible argumentar contra el desencaix del percebut?

S'ha parlat moltes vegades de la rellevància del canvi per tal d'introduir-hi la sospita a propòsit de l'estabilitat del que se sap. Si tot flueix res no seria el que era.

En el nostre cas, a més del canvi natural, amb l'esdeveniment, s'hi afegiria una alteració, un anar modalitzant, una renovació cognoscitiva, etc. Per tant es tractaria d'un qüestió que no afectaria sols el temps com a esdeveniment, sinó al conjunt del que s'hi apunta.

¿Diré que tot això reblaria que no hi ha, en un afer natural, res que pogués dir-se *unívocament* que és un mateix paper blanc?

En aquest cas s'exposaria que el procés temporal, que s'acompanyaria dels vaivens de la resta del que s'hi apunta, seria *la manera de lliurar-se quelcom*, per tant que seria així que s'estaria en contacte amb un paper blanc, seria així com es toparia amb un objecte. Fora així com es parlaria que s'ofereix l'afer.

I que això no implicaria que el paper blanc, l'objecte, es mantingués exactament el que eren *com si no hagués passat res*. Sinó que el nostre coneixement del paper blanc es lliuraria dins d'uns paràmetres. No hi hauria res que no es lliurés d'acord amb els trets caracteritzadors esmentats ¿Fora aquest el camí a seguir?

3. Quan escau al filòsof fer-se neòfit.

Passem a dir alguna cosa *a propòsit del que sí que s'hauria de fer propi*.

Convindria anar més enllà de tot això. Si la filosofia se circumscriu a una comprensió del que s'esdevé, per tant com a activitat que se n'adonaria dels afers, *mai no podria explicar com seria possible d'admetre alguna cosa independentment que s'esdevingués o que s'alterés, etc.* Aquesta impossibilitat no seria ben bé perquè fos un exercici mediat, sinó perquè agafaria precaucions, desconfiaria de la primera impressió, repassaria pros i conres, etc., i seria molt fàcil que passés per alt que hi hauria fets bàsics que no es deixarien desplegar, i *quan aquella ho fes hi lliuraria una comprensió que no seria la pròpia del fet*.

Sense filosofia hom mira el blanc del paper i «després» el paper sense que hi hagi abans i després: hi va havent una espontaneïtat que manté el paper, el blanc i el que es vulgui del

cas. És que el paper i el seu blanc es troben talment implicats i suposats que la mirada a l'esdeveniment, per exemple, els és totalment aliena. Allò percebut es troba amb els seus ritmes, que no són els de la consideració de l'estudiós: el paper està donat totalment, no com si fos una pel·lícula representativa, sinó com un objecte sabut que conté tot el que pot contenir com a objecte perceptiu. És a dir: en aquest cas algú que no ha estudiat filosofia disposa d'una manera de copsar el paper correcta i superior al filòsof que se'n distanciï i que creu que ha de lliurar la raó de «l'esdevenir des del blanc del paper al paper», o «del paper respecte del mateix paper».

La «unitat» d'un exercici perceptiu és prèvia a qualsevol consideració que explicaria com és possible, i això és així perquè no la fem nosaltres, no és una obra de la voluntat. Sinó un saber que remet també a un treball d'un cos no dat, saber que ens regala constantment un real natural i corporal prereflexiu, no perquè no en pensem i n'analitzem el que es vulgui, sinó perquè mai no creguem que és obra nostra.

La filosofia no pot explicar la «síntesi» del real¹, i tampoc no té dret a negar-la quan la distància que agafa i els trossos que es prefigura no corresponen de cap manera als afers oferts naturals i corporals, sinó a les concepcions innovadores de l'estudiós, des de les quals, és clar, es fa impossible d'admetre com les coses naturals i corporals descansen en si mateixes perquè són un regal.

La garantia del real no és la resultant de cap consideració de la filosofia, sinó un pressupòsit seu.

¹ El lector pot assumir «real» en l'accepció comuna que l'arbre davant seu és real. En conjunt establim quelcom real pel seu deïbit.

4. Un treball convenient.

1. La certesa que el real és lliurat no comportaria l'admissió que tot ja està fet, i que una qualsevol altra consideració fos sobrerera. Que aquesta no es pogués lliurar sense la primera, no semblaria un inconvenient definitiu, quan la mateixa curiositat portaria a estudiar com uns aspectes sobresurten sobre d'altres, com es palesa el fet bàsic a través de diferents cares, etc. En d'altres paraules, la nostra disciplina ha de fer una certa planificació, no sols del que s'hi troba com a quelcom reglat que remet també al cos, sinó alhora del que un mateix fa sobresortir, de les maneres de fer-ho, de com copsa el conjunt perceptiu, o el cos, i d'altres, de manera que fent-ho entra decididament, ara sí, en el terreny de la comprensió i de la raó.

Al cap i a la fi es treballa tal i com es fa quotidianament. En el dia a dia hom s'adona de les coses, sap que hi és mentre actua, parla dels colors i qualitats, de coses i relacions, etc., i la consideració més o menys sistemàtica no fa altrament.

És cert que el filòsof no pot discutir les apreciacions fonamental de la quotidianitat, no és el seu àmbit, sinó que li cal avaluar les distincions que ell mateix estableix i que en part ja són de domini comú (qualitats, sensacions, etc.), i llavors procurar de validar-les tenint en compte que han de ser compatibles amb el tarannà diari. Allò bàsic de tots també forma part del bagatge del pensador: d'aquí que, més enllà de repassar els elements analítics que hi incorpora, que també en part són els de tots, continua la seva recerca considerativa a través d'un exercici de l'activitat que pot anar més enllà dels paràmetres ordinaris, sempre conscient que els fets fonamentals, que són els dels coneixements quotidians, no es deuen a la seva reflexió, i que constantment es lliuren en una forma que remet en també a un saber après.

2. ¿Serveix de molt fer-ho? Hi ha, d'una banda, la tafañeria que neix de la sorpresa per la pluralitat de manifestacions, i d'una altra deu ser l'única manera d'entomar l'abast del real. Si la unitat del blanc del paper i del seu paper està lliurada, com ho és el fet de la subjectivitat pròpia, l'activitat que les descobreix no es resol sols a fer-ho, sinó que anota el que es lliura com a fonament, i no s'està de recollir com es dona el que és bàsic, quan va a la cerca dels elements que el puguin ajudar a resoldre el que pot fer l'activitat.

Al costat d'això, ja s'ha dit, hi hauria una certa conveniència a recollir les múltiples maneres de fer sobresortir aspectes del real, que facilitarien diferents classificacions del que s'hi expressa, quan no és igual un color i un gust, una relació i una causa, etc., que atenen dimensions diverses de les nostres anàlisis, i de les apreciacions comunes, des dels fets bàsics.

El que convé no fer rau a substituir els fets bàsics del real per les resultants de les anàlisi i de les consideracions.

II

UNA PRIMERA PASSA EN ELS AFERS PERCEBUTS

Comencem amb algunes distincions referents a una qualitat i a l'objecte que la posseeix, tot plegat dins del conjunt del percebut.

Com a punt de partida considerem quelcom de la qual cosa es pugui enunciar el seu color o una altra qualitat. El blanc del full del paper on escric serveix d'exemple.

Amb això ens estalviaríem un llenguatge sense referent concret. És clar que hom no s'alliberaria d'haver d'esforçar-se a comprendre les varietats de tota mena que ens rodegen, i que hi hagués al cap i a la fi algun tipus d'ordenació del que és concret. Provarem d'anar estudiant-ho a poc a poc.

Certament el llenguatge diari que demana un paper blanc no en fa un problema; sí que n'hi hauria un quan, per seguir alguns tòpics, s'estudiés si el paper es diu blanc perquè allò blanc li pertany, o si això forma part de les sensacions o, encara, si les dues atribucions són el mateix.

1. El blanc del paper i el seu après.

Incardina el que s'hi pugui apuntar.

1. No s'atén *sempre* alhora, o igualment, el blanc del paper i el seu tocar-lo, no hi hauria una *constant* simultaneïtat exacta d'atenció del seu blanc i del seu tacte. No s'obliga a entomar dues qualitats o d'altres característiques com si fossin una. Tanmateix *la percepció «sap» d'un alhora més enllà del que destaca*, i les consideracions posteriors no impedeixen d'anotar algunes matisos importants.

Com es fa això? Doncs assumint que la integració (raó) del blanc del paper al paper es deu, d'una banda, a l'activitat que

discerneix, però que això té lloc *gràcies a un saber sense més del paper*, que remet a un cos no dat.

El discerniment sols palesa *que hom ja gaudia d'allò a discernir*, o en podia disposar.

2. Com el blanc del paper podem resseguir d'altres qualitats i, en conjunt, qüestions del que s'hi apunta², amb el ben entès que convé no precipitar-se pel llenguatge a costa dels exemples concrets.

Admetem el blanc del paper com una informació d'una activitat, que resta afavorida per tot allò que sabem o de què podem disposar.

Es troba la qüestió següent: quan l'estudiós parla del blanc del paper no ho pot fer sense que se suposi el que el caracteritza. No cal explicitar què s'hi apunti perquè l'apuntat hi sigui, ni podem copsar-ho tot alhora per mor de la nostra limitació. Tot i això *el blanc incardina tots els trets que se'n pugui dir mentre destaca quelcom en un saber après del paper*, com l'ocupació d'una específica oferta; el blanc d'un saber après del paper incardina el que se li pot apuntar des de l'ofert.

3. Val la pena de subratllar doncs la circumstancialitat que hi ha en el blanc del paper en el saber après d'aquest: ja sigui perquè no explicita d'altres qualitats presents o perquè hi ha una vària accentuació de l'apuntable.

² L'estudi ja es feu en un altre lloc (*Introducció a la filosofia* QF50), i se'n va exposar sis, de trets característics, que van ser agrupats com a dèbits, com a modalitats del conscient, alteracions de l'ocupació, afers temporals, allò ofert, i l'obert, amb l'avertiment que es podria afegir canvis i precisions: llur tria era més aviat una suggerència que una descripció impositiva, tot i mostrar-se amb una certa eficàcia.

2. «El blanc del paper» com a expressió.

Es parla del blanc del paper i forçosament això implica el llenguatge, i en aquest cas girs del tipus «el blanc del paper», o enunciat com «hi ha aquest blanc». Òbviament no es verbalitza el mateix blanc del paper en persona que es troba en quelcom, malgrat que se l'expressa.

Es manté algun criteri que permet expressions varies, i hi ha la suficient distància per a discriminar quina expressió convé i quina no és apropiada³. D'aquí la importància de recordar que molts afers rellevants s'originen des del silenci.

No cal que el llenguatge es descabdelli amb independència del que hi ha present, i quan es parla ostensivament l'expressió s'ofereix llavors com una manera d'entomar l'afer, que ha de ser corroborada, si cal, des del silenci.

3. El pas d'una qualitat al paper.

1. No sols hi ha el blanc del paper: també es percep un paper, amb la qüestió que el paper ofereix qualitats varies, que cada qualitat permet parlar del paper, que el paper gaudeix, tal i com és, del que deixa apuntar-s'hi, i forma part del que es diu que hi ha. Com ens podem introduir en tot això?

Una perspectiva blanca del paper en segueix una altra, o em puc concentrar a tocar-lo. *Es tracta d'un exercici que vol atendre les dades lliurades en cada perspectiva o aproximació: tanmateix no arriba mai a deixar de banda el paper (o la substància del cas) del qual és una qualitat; l'esforç de reduir l'oferiment no esvaeix que la qualitat és d'alguna cosa, que en tot plegat hi ha saber i és possible la remissió a l'aprenentatge. En d'altres paraules, quan m'ocupava del blanc ja hi era el*

³ L'estudi d'afirmacions i de negacions es fa a *Entre les raons bàsiques i el llenguatge genèric* QF27.

paper (ni ben bé explícitament ni implícitament) malgrat que no explicitat exprés.

Una qualitat és d'un paper o d'una altra cosa, i precisament se'n parla perquè fem l'esforç i perquè ho podem fer respecte de la vista, del tacte, i d'altres.

2. La perspectiva visual del paper *deixa en efecte copsar aquest paper*, no perquè el visual s'esvaeixi, sinó perquè es fa aflorar quelcom que ja es troba en el visual (el blanc era del paper), i ara hi ha una altra manera d'esmentar el que suposa aquest blanc: que és del paper. *Es tracta d'una manera matisada d'ocupar-se'n, ara de la blancor del paper, ara del paper* (des de la blancor o des de la qualitat corresponent), mentre el blanc lliura el paper i el paper el blanc, i això *degut al fet de determinar-ho ocupacionalment*, és a dir, a ser-nos impossible d'explicitar amb la mateixa intensitat tot el que és el paper alhora, malgrat que sempre es lliuri alhora *d'algun manera donada*.

4. El blanc i la seva suavitat.

Digressió: per què parlariem d'integració del blanc i del suau. Llur copsament unitari.

També la suavitat del paper es troba en continuïtat amb el paper, de manera que, amb la primera, es lliura així mateix el segon.

L'afer valent per a la suavitat i per al blanc, convidaria a tres camins de *digressió*.

1. El primer remetria a l'aprenentatge com sigui que no ens costa gens de passar de la blancor a la suavitat, i des de l'una o des de l'altra al corresponent paper.

Però el dit no ens apropiaria a com tot això s'hauria pogut aprendre. Es podria suposar que les experiències d'aprenentatge haurien de seguir seqüències compatibles amb una certa construcció perceptiva.

2. Potser es defensaria una integració del perceptiu entre la suavitat del paper i la seva blancor, que seria alhora la del corresponent paper.

Mentre veig el blanc del paper s'estaria lliurant el paper – amb la suavitat del paper es donaria el paper. La circumstància de defensar que el paper blanc fos el paper suau no hauria de suposar per necessitat cap esvaïment del blanc i del suau. A l'experiència perceptiva del paper no li caldria oferir-se altrament que com *una activitat integrada* que bastaria per a mantenir una qualsevol altra consideració.

Es diria que un únic paper es podria expressar *seguint el temps* que el del blanc és el del suau, per tant *subratllant la integració*. No hi hauria síntesi i, avui com a resultant, enviaria a un múltiple exercici, per tant a un aprenentatge, i a una composició de caire perceptiu que remetria al cos no dat.

3. Però caldria anar assumint una altra passa que fora aquella que allibera l'ocupació de ser explícitament o del blanc o de la suavitat, com si les qualitats preses d'una a una fossin els camins assenyalats a l'activitat.

Això no seria així: no sols es *traspassaria* del blanc al suau sense cap dificultat, sinó que tampoc no hi hauria cap inconvenient *d'ocupar-nos alhora del blanc i del suau*, i deu ser allò que quotidianament fem, en l'accepció d'una ocupació fàctica i factual; hauríem d'admetre que hi ha una ocupació conjunta original de blanc i de suavitat. En aquesta accepció es podria dir que la diversitat qualitativa seria una resultant analítica.

5. La percepció del paper.

1. Es percep un paper: se'l cospa com a quelcom específic amb la certesa de lliurar-se amb una pluralitat d'aspectes malgrat que ara, per exemple, sols hi hagi la perspectiva visual des del lloc on soc. Però sé que és un paper, la qual cosa remet a la conjectura d'un cos no dat que deu explicar que hi percebi el paper.

2. *S'està observant el paper*; la seva percepció no conté sols la blancor, quan sap que hi ha paper. Certament se suposa que hi ha hagut una aprenentatge des de petits per a arribar al fet adult d'abraçar-lo. Els aspectes qualitatius són les maneres a través de les quals es lliura el paper: que aquest s'ofereixi qualitativament vol dir que és per mitjà del qualitatiu que ho fa. I per això són les seves qualitats.

Cada qualitat permet defensar que hi ha un paper en la percepció o se'n parla, del paper, atenent-lo expressament.

És que, quan es percep el blanc de la perspectiva visual, no es pot deixar d'assumir que és d'un paper, però això suposa el saber que, en passar al paper, no sols és allí per a deixar-se veure per d'altres cantons, sinó també que hi és per a ser tocat, engrapat, etc. *Un tal saber no implícita representativament, ni explícita mediatament, les altres cares o totes les altres qualitats, però conté la certesa a tenir d'altres cares o a gaudir d'altres qualitats.*

6. El paper tal com és.

La seva unitat.

Fet i fet el paper no seria res més que un tal lliurament del perceptiu en tant que no s'hi explicitaria sols el blanc del paper

tal qual, ni la suavitat del paper tal qual, sinó el paper, és a dir, s'hi explicitaria allò que no és simplement el blanc o la suavitat, que respondria a l'expressió d'un domina après, i que permetria *saber-lo*.

S'hi determinaria quelcom sabut amb tot el que s'hi pot apuntar. El paper seria aquest tot sabut, amb el seu dèbit corresponent, que no cal que fos dèbit del blanc excloent el del suau perquè es tractaria d'un *saber* de dèbit perceptiu a seques, que podria incloure l'efectiu.

Tot plegat permet fer-ho remetre a l'aprenentatge i a la reiteració: hi ha paper, taula, cadira, ploma, etc., que ja formen part del nostre paisatge de cada dia, sense que calgui fer qüestió del seu lliurament.

Des d'aquí pot semblar obvi d'admetre la unitat del paper, quan s'assumeix sense problemes el paper com un objecte més. Però és que la unitat no demana tampoc res d'especial quan ho considerem: l'esmentat paper basta per a atribuir-li la unitat, com sigui que assumeix des de si mateix tot el que és paper.

7. El real del paper.

1. El paper atès *des d'*una blancor-suavitat s'ofereix, a més d'incloure un saber del que no s'hi representa, com el lliurament en persona d'aquest paper. La qual cosa implica que, el paper davant tocant-lo i veient-ho, s'hi palesa un afer real (en l'accepció comuna o com a quelcom sabut amb dèbit), que ha hagut de menester d'un aprenentatge perceptiu, pel qual es manifesta com aquest paper que sap encara del que no està representat.

Fet i fet es parla d'un tot i que hi ha blanc i hi ha suavitat; en alguna accepció es podria defensar que la dada és el paper i que la blancor i la suavitat són el resultat d'una anàlisi.

2. Hom pot fàcilment passar a atendre el paper, no perquè hagi d'explicitar des d'una qualitat, sinó perquè ja domina que el paper que ara es veu no és la blancor atesa, sinó que s'atén quelcom *efectiu* que *se sap* real, resultant d'un aprenentatge perceptiu irreductible a l'explicitació del blanc tal qual, i irreductible a una representació que no incorpori el guany de trobar-se en un afer real malgrat que no s'hi trobi representat per d'altres cantons o amb d'altres qualitats.

I no ocorre perquè hi hagi mediació i s'expressi, sinó que el mediat i l'expressat es duu a terme gràcies a l'après perceptivament.

8. Per què l'estudi es fa des del que s'ofereix.

Certament el blanc i el paper s'ofereixen. Llavors semblaria que hauria d'haver alguna cosa similar per als altres trets dels objectes.

Pel cap baix el blanc del paper i el paper no sols s'ofereixen, sinó que no es lliuren sense tots els seus aspectes.

Fet i fet el blanc i el paper no expressen només el que ofereixen, sinó que són l'expressió d'una activitat *des del* que ofereixen.

No es podria fer altrament. Cada característica manté la seva singularitat, mentre que suposa les altres. L'afer es fa entenedor quan se sospesa que la novetat, en l'accepció del dispar, i la diversificació, apareixen des del que es deu i s'ofereix. D'aquí que calgui avançar en l'estudi, no tenint present sols el que s'ofereix, sinó fer-ho des del que s'ofereix.

III

ALGUNES DETERMINACIONS DE LA PERCEPCIÓ

La diversitat d'afers que es perceben motiva l'afany de fer-ne algun tipus d'aproximació i de distribució, mentre es comprova si el que s'ha anat defensant fins ara permet fer vàlid l'esquematisme seguit.

1. Què és una qualitat.

Els modes qualitatus.

Hem estudiat, a propòsit del paper, que aquest blanc, una qualitat, era una forma de dar-se'ns que no podria estar-se del que s'hi pot apuntar, tot i accentuant-hi la blancor, i que era del mateix paper; parlàrem del domini perceptiu, i remetíem a un cos no dat.

Les substàncies (per exemple, un paper o un tros d'or) són moltes i gaudeixen de qualitats.

La importància de les qualitats rau que plasmen el divers i les percebem quan toquem, olorem, etc.

Les qualitats no són sensacions: les primeres són de les substàncies, les segones del meu cos⁴. Són de les coses: el blanc del paper era del paper, talment com ho és la seva llisor. No hi ha aquí cap atenció a aspectes que no puguin menar a les substàncies: no hi ha substàncies que no es lliurin, amb el seu saber, pel que es veu, es toca, i d'altres.

Precisament una aproximació de definició de qualitat rauria a dir que *és allò que, manifestant quelcom de la natura, permet*

⁴ Per a la doble direcció de les consideracions, cf. *Propostes en ocasió del cos i de les passions*, QF13.

també, al marge d'això, una referència a les sensacions del meu cos.

De fet les qualitats són les maneres per a apropar-se a allò d'on són: les substàncies; i quan no s'atén de què són qualitats, llavors es troben en l'activitat a títol del divers que fa palesar com es lliuren els afers i com es dona el que hi ha en el perceptiu.

Si més no les qualitats fan aprendre que els afers naturals es lliuren també en modes qualitatius de les substàncies. Que vol dir que cada qualitat gaudeix, amb la substància, de tots els trets que s'hi poden anotar, i se n'accentua l'oferiment, per tant des d'aquí.

2. No hi ha sols percebre des de qualitats diferenciades.

En algun sentit la qualitat seria la resultant més analítica de la percepció: en aquella que palesa la seva diversitat representativa. Vol dir que hem hagut d'anar aprenent que això és així, i ho hem fet a mesura que ens hem exercit en la pluralitat i distinció del que també gaudim com a sensacions.

Certament una mica hem après les diferents qualitats i sensacions confrontant-les i diversificant-les. Allò gustós no és quelcom llís, etc., i hem mantingut els camps qualitatius i sensorials discriminats, i amb múltiples exemples per a cada sentit.

Aquestes circumstàncies, a sumar-hi la tradició dels filòsofs, podrien dur a entomar les qualitats a tall de peces bàsiques del coneixement, quan de fet serien sols resultants analítics respecte de les quals l'activitat no es trobaria en cap cas sotmesa.

El llenguatge referent a una substància, un paper per exemple, i atenent-la quan se l'està percebent, a més a més del domini, pot perfectament explicitar el que l'anàlisi expressa amb

més llenguatge com a blancor i suavitat, a més a més d'estar suposant una organització conjunta perceptiva. L'ocupació no té un programa explicitador circumscrit, sinó que l'activitat s'ocupa en l'univers perceptiu de moltes maneres, de les qual es pot afirmar segur que moltes no són de meres qualitats, i contempen una originalitat irreductible a una superposició de qualitats. Un paper no és una juxtaposició de la seva blancor i de la seva llisor, quelcom que sols pot ser imaginari, sinó un saber que es lliura enmig d'un tot perceptiu. L'ocupació ho descobreix i és aquesta la que imposa què s'hi lliura com sigui que l'activitat és compromís, per això hi ha dèbit, domini, i tasca explicitativa.

Com hi ha substàncies hi ha relacions i paisatges, carrers i presents. Ho anirem considerant a poc a poc.

3. La substància.

En quina accepció «està sota».

1. El blanc és del paper: es tracta fonamentalment d'una matisació com sigui que el paper està coexplicitat en la seva blancor. Sols hi ha aquí quelcom que «està sota» en l'accepció que es permet assumir el que se suposa que és un paper. Car el paper, ja ho hem vist, no sols és real, o es pot determinar amb la blancor i la suavitat conjuntament, sinó que suposa d'altres qualitats i cares, de manera que el mer ser blanc més aviat és un afer expressat que no pot mantenir-se sense el seu paper, quan no es diu verbalment.

Hi ha domini perceptiu, el copsament d'un paper que es lliura a l'una.

Una definició de la substància faria així: *allò que permet una anàlisi qualitativa i parlar-ne a tall d'un global perceptiu*. La substància deixa analitzar-se en el qualitatiu, i en permet l'explicació. De totes maneres també és una resultant que remet

a l'aprenentatge, que inclou la certesa que s'hi troba en la seva determinació, i que fa que tot allò que hi ha efectivament en l'ocupació que situa es rebli amb la seguretat de poder-la gaudir per d'altres punts de vista o perllongant les capacitats qualitatives. Tot un saber.

2. Hi ha quelcom real, però no és sols real pel que hi ha ara d'efectiu. Allò que és efectiu és real; malgrat que no considerem sols reals les substàncies per la seva efectivitat; en el fet de copsar una substància hi ha *un saber real* que no es redueix a l'efectiu (si fora possible fer-ne un esment a part) en l'accepció que es conjectura com a resultant d'una experiència que aniria essent real.

3. En principi un paper, una taula, l'habitació, el carrer, etc., es van resseguint com a afers reals, que suposen domini perceptiu i que, més enllà de trobar-hi el qualitatiu, s'ofereixen a tall d'afers substantius.

És clar que també un paper deixa que se'l trossegi, hem analitzat l'aire per a aïllar-ne una part (l'oxigen), etc., i parlem de les substàncies elementals, que permeten l'estudi corresponent, la determinació de les quals es fa sobretot a partir del seu comportament, és a dir, per la seves propietats.

Tot i això convé assenyalar que el tret substancial no s'hauria de confondre amb les substàncies químiques, que estarien representades, a nivell imaginatiu i mediat, a tall de substàncies.

Les substàncies a trobar i a classificar depenen doncs del que es va estudiant. Això es fa d'acord amb el perceptiu compromès: un tros d'or, una mica d'aigua, un buf d'aire, gaudeixen d'uns trets singulars, mentre que el fet de contemplar un paisatge permet una consideració laxa substancial en el sentit que no hi ha una dèria individualitzadora, i que s'assumeixi

quelcom més que una visualitat (també s'ha recorregut paisatges, s'ha tocat el terra i els arbres, etc., hi ha la inclusió del que se'n sap).

La cerca de substàncies elementals deu perllongar la certesa a propòsit de les qüestions perceptives.

4. El cos natural.

La seva singularitat respecte de la substància.

No es diu igual cos que substància. Però la defensa que tota substància inclou cos és redundant. No es diu igual perquè el cos insisteix en el que ja es troba en la substància, i el fet de decantar-nos per cossos impedeix poder-ho fer al marge de les substàncies.

No hi ha cos que no sigui de substància, i el cos subratlla precisament el dèbit. Una peça d'or, una mica d'aigua o d'aire, una taula, una habitació, el carrer, etc., són substàncies, suposen tots els seus trets, i són cossos perquè s'apunta la *subsistència, l'autosuficiència, la constància, la imposició*. Tenen característiques qualitatives quan hi ha anàlisi, i se'ls entoma com a substàncies, però com a cossos es considera sobretot la seva subsistència.

No es considera el cos sense tenir present que és d'una substància mentre s'atén el seu dèbit: per tant per al cos és vàlid així mateix que ho és d'un global perceptiu, si cal comprendre-ho més enllà de ser una resultant que remet a l'après. S'hi estableix un afer prou important, un domini que basteix una manera de ser perceptiu, que suposa la resta de trets característics, que no es lliura sinó d'una substància, que intervé decididament en pro d'una assumpció de les coses tal i com són.

El cos seguint la substància, i l'anàlisi permetent arribar a tot tipus de substàncies, hi haurà el corresponent cos. D'aquí que

ens hàgim acostumat a parlar dels cossos naturals en referència a aquells que gaudeixen d'aquesta referència.

5. El cos, la cosa, i la unitat.

L'enllaç de qualitat i quantitat.

1. En un altre lloc defensàrem que calia estudiar la cosa per tal d'abastar què és la unitat⁵. Sens dubte l'ús de 'cosa' pot ser prou ampli, no sempre molt adient per a esclarir què és la unitat, però en prou casos quelcom és cosa en l'accepció de ser individualitzat, engrapable, subsistent, etc., tal i com diguérem al seu lloc, i després també és cosa el que s'individualitza atenent una manera de copsar els afers després d'usar 'cosa' en l'accepció anterior.

Ara bé, un cos percebut és sempre quelcom extern, i hi ha assumptes que no són cossos (per exemple, un sentiment).

A més el cos subratlla el dèbit, mentre que la cosa ho fa respecte de la seva discrecionalitat.

Però un cos pot ser d'una cosa, i llavors s'individualitza.

Comptat i debatut, i posats a lliurar una nota sobre la unitat, un cos és aquí útil en la mesura que ho és d'una cosa, i llavors permet d'introduir les consideracions que afavoririen el paper de la unitat (i del nombre).

En efecte un paper, se'l podria percebre d'acord amb el representatiu, se l'entomaria real i, així dominat i manipulat, permetria un llenguatge de ser una cosa, i de parlar d'unitat com a principi del compte.

Una qualitat no seria una cosa més que en l'accepció de ser una qualitat d'una substància; no fora cap cos, sinó d'un cos. Aquest omple un espai, mentre el qualitatiu es diu de la substància.

⁵ Cf. *La unitat i el nombre* QF31.

2. Admetem que una substància es manifesta analitzable pel qualitatiu, sense que l'anàlisi impliqui reduir-la a una superposició d'elements. I la unitat palesa un precís tot.

Es pot suposar que l'home va començar a comptar a partir dels dits de la mà, de pedres, de grans d'algun vegetal, o d'altres, és a dir, a partir de coses que podria agafar, resseguir, observar pels diversos cantons, i que també serien cossos (els dits farien aquí d'instrument de record, o de comunicadors), per tant afers subsistents, independents, representants muts dels seus equivalents.

Si aquest fos el cas, llavors s'explicaria que el llenguatge d'haver-hi només *un* paper palesaria precisament la individuació i subsistència de la cosa i del cos pel fet que n'hi ha d'altres: el següent paper seria el segon o el dos (o hi hauria dos papers). Des d'aquest punt de mira s'abraçaria sense recança que el paper lliura el principi del nombre perquè és individu i subsistent (una cosa i cos).

El quantitatiu es diria de la cosa i, en el cas de les naturals, del cos i de la substància corresponent per mor de la cosa; el qualitatiu seria de la substància

Qualitat i quantitat foren afers complementaris quan ens trobéssim en els exemples concrets i en tot allò que fos elemental, per tant abans de fer-se el numèric una activitat autònoma, mentre la unitat i el nombre expressen la cosa, el qualitatiu enfilant la substància.

6. Què és la percepció.

Se sap on és l'objecte que es veu i que no és a la mà, malgrat que tot el que implica de saber-ho no s'hi trobés *efectivament*, en un tal saber (es remetria a les moltes experiències visuals, tàctils, motores, a través d'un medi, amb les coses, a la coordinació, i d'altres: per exemple, a l'importantíssim paper d'un cos no dat).

Quelcom representat es diu perceptiu per saber-se multifocalment (a través del tacte, de l'espacialitat, de la visió), polimòrficament i policromament (com a exemple d'una multiplicitat de tipus qualitatiu).

El cos propi en forma part. I tot allò que fa referència a on són les coses ha d'incardinar un context.

La multifocalitat a través d'un saber de qualitats i substàncies, i de moviments en un medi, de la polimorficitat per allò divers que s'hi troba, àdhuc de la policromia de colors, de diversitat de tactes, no farien més que descriure com es va sabent del perceptiu, i la percepció seria la capacitat de percebre, d'assumir quelcom, és a dir, de tal manera que s'és capaç de parlar d'una multiplicitat de qualitats i substàncies, d'espais, etc., i també, és clar, la percepció expressaria el fet mateix de percebre.

7. El percebut suposa l'espacialitat.

L'espai perceptiu⁶.

1. Qualsevol afer percebut *se sap* a través d'un medi que és espacial: per a tocar el paper, no sols cal estendre el braç, sinó així mateix jugar amb el paper mentre es mou dits i mans. Àdhuc en la contemplació d'un edifici, hi intervé la motricitat dels ulls i del cap, la tensió del cos, a més de *saber* on es troba, a quina distància, etc.

El paper que toco (i que veig) decididament palesa amb això mateix que és suau; el tocar-lo vol dir això: el conjunt de moviments dels dits i de la mà mentre s'experimenta la suavitat. *L'espacialitat està sabuda o implícita en un qualsevol aspecte qualitatiu, i està lligada a la motricitat.*

Com el paper és blanc o llis, també no pot haver-hi un paper que no estigui suposant en el mateix moment alguna *espacialitat del medi* i que hi hagi alhora la motricitat dels ulls i de la tensió corporal.

2. Es corre, se salta, s'agafa, s'estira els braços, s'arriba als estris, s'engrapa les coses, es mira. S'hi troba l'experienciar pel qual hi ha paisatges, i pel qual s'abraça una alzina, o es capbussa dins de l'aigua del

⁶ Un estudi detallat d'una aproximació a l'espai, el lector el trobarà a *Introducció a la geometria euclidiana* QF36.

mar; pel qual el capvespre s'il·lumina amb infinits colors; pel qual m'oriento en la foscor o segueixo un perfum. I l'espai va implicant-se en tot.

Ens expressem al ritme de l'ocupació: no es pot fer *de manera que s'explicités* *ahora* prou aspectes; per això hi ha l'ocupació situacionadora, que cal considerar també com a quelcom delimitador. D'aquí l'anar expressant-nos: hi ha real; tanmateix el natural, l'explicitariem (si ens hi poséssim) com a quelcom amb un comportament més o menys reiteratiu, per exemple. I llavors el percebut se sap, atenent el que s'hi troba implicat, multifocalment (a través del tacte, de la motricitat de l'espai, de la visió, etc.), polimòrficament, policromament. *L'espai n'expressaria una característica del medi quan ho atenguéssim expressament*: si no esdevé més aviat quelcom sabut sense més, i experimentat constantment perquè ens movem en un medi.

3. *L'espai perceptiu s'ofereix com l'espai del medi, sabut o també experimentat, i alhora una qualsevol informació perceptiva està suposant el medi; l'espacial forma part de la percepció al costat de les qualitats, etc.*, i no pot haver-hi d'altres dades perceptives que no es lliurin a través d'un medi transparent, penetrable, etc.

L'espai quotidià és aquest espai perceptiu, circumscrit per obstacles de tot tipus, però que alhora *sap* que hi ha molts afers més enllà i en totes les direccions.

Un espai per on els objectes ofereixen els seus colors i formes, el retallen: es diu que tenen un espai perquè hom els por remoure, i tot això es domina àmpliament. En *sabem* molt, de l'espai.

8. Situació perceptiva i relació perceptiva. El lloc.

1. «El paper és damunt la taula» expressa una resultant perceptiva.

Fet i fet la situació perceptiva⁷ palesaria un domini de coses i de circumstàncies, malgrat que, l'expressió d'aquesta situació, la dugués a terme l'activitat.

Hi ha situació perceptiva perquè hom ha explorat molt, hi ha hagut distincions de cossos, manté una història darrera de les relacions amb els seus voltants.

2. Si haguéssim d'atendre què comporta el que fem, llavors es tractaria d'admetre que hi ha una explicitació del paper (o de la taula) i una implicitació de la taula (o del paper), és a dir, no tot és coexplicitat, però sí que ho és codeterminat.

D'aquí que la situació respongui tant al que es vol fer ressaltar (hom podria atendre bàsicament el paper), en aquest cas tenint en compte en la mesura del possible, l'implícit, com el «saber» guanyat de coses.

3. La relació perceptiva s'originaria des d'aquí, faria una passa més, insistiria a propòsit dels termes de la relació, ara l'un després l'altre, quelcom que recauria en l'exercici de l'activitat sobre les coses relacionades. I es trobaria garantit precisament perquè es tractaria d'un procés d'explicitacions i d'implicitacions.

4. El lloc és on alguna cosa està col·locada, per això pot acompanyar la situació i, les circumstàncies totes davant, es manté situat, o en l'espai que ocupa.

⁷ Podríem haver parlat, en lloc de situació perceptiva, de situació espacial. Ho evitem perquè sabem que les coses omplen un espai perquè les removem, restant el medi. Una vegada après això les coses esdevenen espacials com una resultant dominada. En definitiva una situació espacial no ho és sols per l'espai del medi efectiu, sinó també per l'espai que les coses omplen.

9. El moviment natural⁸.

1. Com l'atenem, el moviment d'una bola que corre? El moviment de la bola no s'atura perquè l'estudiem; la circumstància d'haver-hi una diferència de llocs no bastaria perquè apuntaria a una relació estàtica de llocs a partir d'un cos en moviment; la diferència de llocs pressuposaria el moviment.

El moviment de la bola es lliuraria com una dada, que atendríem com podríem en tant que hem de defensar que la seva atenció és de curta durada (més enllà simplement el reproduiríem), fins i tot admetent que el moviment continuï i que anem mantenint-hi la nostra atenció.

Llavors sembla que caldria admetre que els esforços per a atendre'l sols s'ocuparien d'un esdeveniment, de quelcom que no s'atura.

Però si atenem (anem atenent) d'una manera efectiva moviment (d'una bola que corre, per exemple), i sembla que ho fem, això hauria d'implacar que anotem d'una manera *perceptiva* quelcom que *ocorre*, és a dir, que *no hi ha un lliurament estàtic*; en d'altres paraules: mentre el moviment concret seria quelcom que *s'esdevé*, palesaria *l'esdeveniment del mateix moment determinant* (l'ocupació no es diferenciaria del seu contingut).

Notem que l'esdevenir és d'un moviment i de l'activitat, i no pròpiament dels objectes i dels espais implicats⁹.

2. El moviment no és cap entremig entre el que és i el que no és, o alguna altra forma de compromís¹⁰.

⁸ Per al moviment, cf. *El temps i el moviment natural* QF6.

⁹ En efecte l'esdeveniment de l'activitat (el temps originari) no destorba el fet bàsic del coneixement i del saber: és a través seu, de l'esdevenir, que hom tracta les coses sense ser ell sol qui les lliura.

¹⁰ No és el pas del no ésser a l'ésser, i de l'ésser al no ésser; hi va havent una oferta d'efectivitat, i no hi ajuda gens expressar-hi el no-ésser: el fet d'anar durant val tal qual independentment del passat i allò a venir.

No hi ha res que es pugui lliurar al marge de l'esdeveniment, com sigui que sempre ens podem explicitar duradors, esdevenint: un moviment natural rebla, amb el seu esdevenir, l'esdeveniment del temps originari.

És clar que no cal explicitar-ho a tot hora, malgrat que qualsevol afer s'hagi de lliurar amb un tal tret (que no posa en qüestió la cosa que el posseeix i que no li deu el seu contingut).

Nosaltres atenem, en el moviment, un procés, hi intervenen dos o més cossos, i la seva expressió no és la d'un cos o la d'un altre, sinó que hi entren en compromís tots sense esclarir ni poc ni molt res de particular de cadascun, ni en un sentit ni en un altre. *El moviment és quelcom perceptiu unitari*, i s'expressa així, abans i tot d'admetre'l com el lloc canviant d'un cos respecte d'un altre.

No hi ha un programa preestablert que digui què ens ocupa i què no: en el moviment, s'hi palesa un fet perceptiu global. Però el perceptiu es va descobrint a mesura que hom se n'ocupa sense que allò que li és més engrapable o útil hagi de ser la manera prèvia de trobar-lo.

Certament les precisions nocionals derivades de la física aristotèlica i de la galileana-newtoniana hi són absents, perquè són posteriors.

10. La causa i l'efecte.

Un procés com un tot. També com a relació.

1. Percebem que l'aigua bull gràcies al foc: la mirada quotidiana no té cap inconvenient d'entomar el foc com allò que

Tampoc no es manifesta com a quelcom que, en la seva efectivitat, sigui i no sigui constantment: es tractaria d'una racionalització a partir d'expressar o d'imaginar el que encara no hi és, o el que deixa de ser donat, i cap de les dues coses es confon amb moviment efectiu.

El moviment, se l'entoma en la seva manifestació. Hi ha tantes maneres d'oferir-se els afers com afers plurals es palesen.

està fent bullir l'aigua, hi ha un procés que es va retenint com es pot gràcies a un cos no dat, i que lliura la seguretat que és així. No s'entreté en distincions de detall, en l'accepció de cercar exactament fins on arriba la causa i on comença l'efecte. Se n'ha gaudit de prou per a saber que un foc apagat no farà escalfar l'aigua.

En la percepció del foc que està fent bullir l'aigua, no s'hi posa en qüestió el foc o l'aigua, sinó quelcom unitari, i com a tal se l'entoma, una activitat que s'escampa per un àmbit mentre se'l va recorrent puntualment aquí i allà. S'expressa que el foc està fent bullir l'aigua, i ho sé per mitjà del que va ocorrent, que es va coneixent així.

2. Arreu doncs *el tot representatiu permet saber* un sol afer, quan és el cas, *quelcom unitari*.

En el cas d'una oferta perceptiva o àdhuc imaginària, *una relació de causa i efecte sembla afegir al tot unitari una explicació* que fa sobresortir i implicitar, i que és útil a l'hora de parlar-ne.

3. La certesa de la causació – cal suposar un aprenentatge, també social – permet d'expressar-la més enllà d'un procés perceptiu, i això es pot fer de molts maneres: per exemple, en la cerca de la causa de quelcom. O es pot també encetar una colla de problemes propis pel fet de meditar i imaginar causes i efectes. I quotidianament considerem i imaginem causes i efectes en les nostres converses i digressions sense estar atenent els afers perceptius. Tot això no és privatiu de la causa i de l'efecte, i és generalitzable per a un qualsevol tema.

Convé subratllar que *la relació de causa i efecte s'ofereix com una integració* (raó). Ho és quan s'atén un concret perceptiu d'aquestes característiques, també en imaginar-ho. Quan se

l'expressa sense representació, hi ha el corresponent llenguatge verbal, i s'hi troba relació, i raó, així.

No totes les raons són iguals. Mentre les relacions són raons binàries, no és equiparable una relació representativa i alguna altra que no ho és¹¹.

11. Hi ha carrers i paisatges.

1. L'expressió de la filosofia procura seguir, en els punts més compromesos, un llenguatge que doni compte del fenomen, que cal no confondre amb el percebut: les imatges i el mateix llenguatge fet tema són també fenòmens. Tanmateix el què del llenguatge sovint se n'està, i parlem amb significacions verbals al marge dels corresponents afers fenomènics. Les activitats dutes a terme amb llenguatge són prou útils i satisfan moltes necessitats.

No ens podem estar de parlar així. Ocorre que, *en les nostres consideracions*, aquest llenguatge ha de fer possible de trobar en el fenomen algun motiu del que es reivindica en el llenguatge defensat. Possiblement arreu hi hagi elements percebuts, imaginats i rumiats: llavors es tracta de considerar en detall, a través del fenomen, alguna base per a l'encert o no del que s'hi expressa.

Fet i fet miro el carrer amb gent, em sedueix un cel ple de falcions, imagino un paisatge, em relaciono amb algú altre, i més. Sembla que em calgui d'altres maneres d'apropar-me als esdeveniments, com sigui que sovint hi ha més abraçadores que la simple mirada al blanc del paper, tal i com ho han exemplificat la situació i el lloc, la causa i l'efecte, el moviment i l'espai.

Vol dir que allò que valia per al paper, des de la qualitat, restringia un problema quan, perllongant el que diguérem a propòsit de la situació i el lloc, la causa i l'efecte, el moviment i l'espai, en passar revista del carrer, no es va perdent que un carrer,

¹¹ Unes consideracions més extenses en troben a *Notes a propòsit de la causa i de l'efecte* QF10.

aquest tot, roman d'alguna manera al llarg de la meva mirada encuriosida.

Deixant els afers derivats de la raó, i circumscrivint-nos a la percepció del carrer, s'hi troba una visió que sobrepassa estretores ocupacionals. He après a observar vianants, cotxes, finestres, porteries, arbres en els escocells, semàfors, voravies: el carrer ho recull, com recull que es va mantenint aquest carrer. N'hi ha també una percepció unitària. Més enllà d'això, i deixant la continuïtat del carrer en l'experiència que dura, desconec la llei d'un cos no dat que rebla la certesa del carrer i dels seus elements al llarg de l'estona de l'observador, i dels dies, i tampoc no sé com ha anat encasellant cada elements de què consta per tal que ara el contempli com ho faig. Estic mirant el carrer, i a més a més en parlo.

2. En efecte podem atendre senzillament el carrer, sense esforç per a recordar o comprendre, lliurat així. Però no s'hi val enganyar-se: el carrer, les escales de casa, la mirada al jardí, l'atenció a un company, no són pas conductes que no hagin de menester de moltes explicacions de tot tipus. Perquè des de petit hi ha anat havent una interacció meva amb les coses, els indrets, els altres, de manera que he anat i vingut de molts llocs, he resseguit amb la mirada i el tracte un munt d'objectes, he anat guanyant conductes a base d'errors i de reiteracions, sempre amb la certesa que les claus del guany no es troben a la meva mà, sinó que remeten a un cos no fenomènic.

Puc explicitar una colla de relacions entre les parts del carrer, i també tota mena d'altres raons. Allò important rau que la circumstància d'haver anat actuant quotidianament fa que de fet disposi de les coses com ho faig, miri els paisatges com m'és possible.

Des d'aquí em capfico en la mirada al carrer: potser suposa una història de comportaments passats que ara és tal qual absent;

no és tampoc oportú aquí l'anar destriant el que hi poso que no es trobi de fet representat.

Simplement s'hi ofereix a l'engròs el que ja hi era en el blanc del paper i el paper, a la situació i el lloc, a la causa i l'efecte, en el moviment i l'espai: la circumstància que el comportament desplega detalls i globalitats i que, a més a més de voler-ho fer, es disposa de tal manera que no és una tasca que es degui sols a la meua decisió.

Per damunt doncs del que hi puc relacionar o raonar, el carrer és capaç de desplegar-se i d'absorbir-me així, una resultant que remet a una història, i també que es lliura unificada.

12. El terra i el cel.

1. Les coses compactes fan que no hi hagi observació del seu interior.

Certament he après que el podria explorar, i tanmateix això no fa que l'interior d'una cosa no esberlada esdevingui un objecte perceptiu.

Primerament el terra és mostra com el blanc del paper, àdhuc com a quelcom d'on puc extreure'n trossos. El terra, el toco a més de veure'l, o s'ensuma, o d'altres maneres de lliurar-se'm. I sobretot hi soc damunt. Però, més enllà del que hi trobo, no n'hi ha percepció. És l'extrem de l'espai perceptiu, i sols forma part d'aquest espai com a extrem: no n'és pas un tros més. Enllà seu hi ha conjectures, abans d'una qualsevol exploració; aquí també s'hi troba la certesa, fundada en les reiterades maneres de vèncer la superfície del terra en profit d'introduir-s'hi, i en la socialització, de poder explorar-lo més, àdhuc des del pou o des de la mina, mentre que en tot cas resta vàlid que no hi ha un altre percebut lliurat que el que ho és.

Puc ocupar-me doncs del terra des d'on soc, damunt seu, on tinc una percepció que abasta tant com en considero pel que veig i pel que en sé.

El vaig doncs recurrent amb la mirada i amb el que en sé, de manera que, metre ho faig, hi ha un seguit que em lliura la confiança d'un terra. Certesa que suposa el que he anat fent-hi i que es troba ara sols en la forma d'un saber. La determinació del terra depèn de l'abast que hi vulgui lliurar: sens dubte comença per aquella part sota els meus peus.

2. El cel no es determina com el terra. Es veu, però és inabastable: em veig forçat a suposar on és, i també així m'adono de la importància de tocar i olorar les coses, de recórrer els camins, dels anars i venirs, d'explorar i d'inspeccionar. El cel gaudeix només d'un fet visual, i en aquest mesura mancat d'altres modes: d'aquí que se l'observi també com a quelcom amb una certa borrositat, no perquè no sigui real a la seva manera, sinó pel seu caràcter parcial.

Així mateix no se'l pot percebre ben bé com l'extrem de l'espai: el cel no es toca, i alhora l'espai que podem percebre bé es limita a aquell del medi per on podem moure'ns o tocar. No podria ser l'extrem de l'espai com el terra. La circumstància de la seva peculiar consistència fa boirosa la seva percepció, i dificulta una qualsevol pretensió de fer-ho altrament.

3. El carrer, el terra i el cel, il·lustren la rellevància de l'activitat en la determinació corresponent, on en qualsevol cas hi ha el supòsit de quelcom que remet al tret fonamental, i a un cos no fenomènic.

S'admetria que, en molts casos, hi hauria un programa d'activitat que enviaria al cos no dat, es mirés el cel o el terra, el carrer o un objecte, etc., i que també s'oferiria activitat que ho

dugués tot més enllà gràcies a la constància i a l'observació, a la curiositat i a l'esforç.

13. El tot perceptiu.

1. Les experiències del carrer, del terra i del cel, passen a ser unes més al costat d'altres, perquè hi ha prou maneres d'ocupar-nos del percebut, i fins i tot n'hi ha que expressen la globalitat percebuda. Aquesta no se circumscriu al camp percebut, que n'és una delimitació posterior feta a propòsit. La globalitat percebuda suposa així mateix, com qualsevol altra percepció d'una cosa o d'un àmbit, una remissió a un cos no dat, a més de palesar el caràcter fonamental del real. Reclama l'oferta d'un específic saber perceptiu, quelcom que no depèn sols de la decisió, per la qual cosa m'atanso a allò que ara no es veu o no es toca, recorro camins que no eren efectivament percebuts abans, sé que més enllà hi ha d'altres paisatges i dreceres, etc. No es tracta que no es col·loqui a la meua mà el saber que hi trobaré moltes altres coses més enllà del que ara veig o toco, sinó que el que ara veig o toco no pot no suposar allò per la qual cosa vaig a la cerca de novetats. Conjecturo quelcom que és obra d'un cos no dat, i imagino que el saber del que ara no veig o toco remet a un tal cos no fenomènic.

Hi ha l'expressió d'un tot perceptiu a partir del que se'n sap en el lliurament fenomènic.

Tanmateix no es tracta tal qual d'un pensament, o no necessàriament sols d'un llenguatge verbal, mentre l'expressió suposa mediació: però val la pena d'entomar-ho com a quelcom perceptiu, també mediat, i, si cal, fer-ho en silenci. Com a molt el que no hi és efectivament ho imagino.

I no és lliurat perquè sigui mediat, sinó que és mediat per una determinació de l'activitat en el conjunt dels fonaments del real.

2. No estudio les coses percebudes des de l'expressió d'una globalitat percebuda, sinó per l'esforç d'anar atenent com es manifesten. S'hi palesa qualitats, moviments i canvis, cossos, espais, etc., cadascun dels quals mereix el corresponent tractament, presenta la seva respectiva dificultat, i s'esdevé arreu que la mateixa activitat perceptiva suposa quelcom que remet a un cos no dat i que assegura les novetats corresponents.

14. La percepció i la seva efectivitat.

El coneixement perceptiu es caracteritza per oferir-se a través d'una diversitat, per exemple qualitativa, i s'hi implica la motricitat. Mentre arreu se suposa un cos fora de l'abast, el coneixement que tenim, per exemple, d'un paper observat ara, tal qual no inclou les imatges per d'altres costats, malgrat que hom sap que el paper pot examinar-se per d'altres costats. En parlar de representació perceptiva s'expressa aquest paper en conjunt, i és *el seu saber* que permet imaginar d'altres costats. Es conjecturaria un aprenentatge fet des que vam néixer, i una remissió arreu al cos.

Això vol dir que una manera de *subratllar* (es parla de vegades, sense atendre-ho, de la percepció i dels percebuts) que aquest paper està essent concretament percebut és a través de la seva efectivitat, *a través d'una tal referència*, la qual cosa implica tenir alhora en compte, per exemple parlant del blanc del paper, la blancor com a qualitat, i en un segon terme, si es vol, com a sensació, un camí per a insistir en el caràcter efectiu de quelcom. I una qualsevol efectivitat suposaria aquell aprenentatge, i sols seria una manera de dar-se una atenció incisiva.

15. La noció de món com a tot perceptiu.

El tot perceptiu es pot entomar des de l'efectivitat, però també, és clar, «el tot perceptiu» pot esdevenir llenguatge verbal.

Tant parlant des de l'efectivitat com a tall de llenguatge verbal, el tot perceptiu podria anomenar-se també «el món». La circumstància d'haver-se usat 'món' en el passat amb unes significacions característiques no implicaria la impossibilitat d'usar-lo en el context del tot perceptiu.

Val la pena de subratllar que tant el tot perceptiu com el món se saben conjunts solidaris; hom ha recorregut molts camins, ha dut a terme una rica activitat, ha observat el cel i els paisatges, s'ha relacionat, etc. Hi ha món i tot perceptiu perquè hi ha un real variat, connex, de parts implicades, ofert.

La noció de «món», prou útil a l'hora d'expressar-se, gaudiria, en aquesta accepció, del mateix valor orientatiu en el coneixement, al costat del tot perceptiu, com a valedor d'anar a la cerca del nou o del deixat.

Quan s'explicités el caràcter cíclic dels processos, tant de les situacions dels astres com del conjunt dels éssers vius; quan el món, o el tot perceptiu, s'avalués reglat i previsible, llavors es parlaria de «natura», una noció que es recolzaria en el percebut, en imatges, i en pensaments, en una raó que recauria en aquella noció. La resultant fora una de les formes d'assumir la significació del terme «natura», que en gaudiria d'altres, o d'una més estricta, al llarg de la història del pensament¹².

¹² El tot perceptiu o el món, com la natura, són també *sabers* que remetent així mateix a un cos no dat. El que se'n sap no s'hi troba tot representativament, però hi és amb eficàcia.

Car n'hi ha una expressió, que ha de ser mediata (hi excloem ara un llenguatge verbal), que s'ofereix com una expressió del fenomènic, i es dona així com a saber, sense lliurar més representació. Hi soc, en aquest llenguatge, però no hi soc, en el tot del saber del món, com quan hi soc en el representatiu.

Parlant verbalment, puc pensar en el món, i això no me'l fa ser-hi efectivament, no hi podria estendre el fet de ser-hi efectivament.

IV

EL COS SENTIT

La manifestació interna que hi ha del cos s'hauria d'interpretar com un eixamplament real, que permet diferents consideracions com sigui que unes vegades es palesa pròpiament el cos intern, per tant hi ha una tal dedicació, i d'altres forma part de les maneres complexes que s'originen en l'activitat, que comprometen percepció i corporeïtat¹³.

El cos intern no gaudeix ben bé d'un espai, malgrat que, conjuntament amb el seu vessant perceptiu, es parla d'un espai intern. És segur que, més enllà del que en gaudim, no n'hi ha novetat *sentida*, i que ha calgut força estudis *naturals* per a explicar millor què passa quan emmalaltim.

Si més no hi ha un entrellaçament entre els afers perceptius i els interns, com es palesa en totes les activitats dutes a terme amb motiu de satisfer les necessitats bàsiques. També cal indicar aquest entrellaçament a propòsit dels fets inclusius, que assumeixen circumstàncies socials i ambientals, i maneres de sentir.

Tot això va permetent també que s'hi guanyi una implicació d'un cos, el meu, pel qual hi ha un canvi perceptiu, que se sigui sensible al perceptiu i al social de moltes maneres, que se'ls senti.

El mateix saber del jo, com a subjecte que es manté, deu aparèixer com una dada del cos intern, que fa conjecturar un cos no fenomènic pel qual hi ha precisament la certesa de perdurar.

El supòsit d'un cos no donat internament, i més enllà del cos percebut, a treure a col·lació molt sovint, es necessita com sigui que una part rellevant del que es duu a terme en l'activitat no es deu pas sols a cap mena de decisió que la fes possible, sinó que és gràcies a quelcom que està a disposició del que es vol fer.

¹³ Un repàs més detallat del cos es troba a *Propostes en ocasió del cos i de les passions* QF13.

El cos permet doncs moltes maneres d'atendre'l: les sensacions internes de tot tipus, la cura per la passió i el sentiment en els fets inclusius, la mateixa seva formació, totes les maneres de percebre el meu cos, ateses sols o amb allò intern, i d'altres.

Sé del meu cos per allò que he experimentat del cos intern, i així mateix pel que he estudiat del cos extern: s'ofereix per mitjà de múltiples facetes, es presenta constantment amb novetats, i no hi ha activitat on sigui absent.

Sigui com sigui *el cos sentit* no forma part ben bé del perceptiu: n'està entrellaçat de moltes maneres, i es troba en supòsits amb qüestions perceptives. Tanmateix val més avaluar-lo com un afer sentit, o bé com a quelcom que permet entomar àmbits concrets, malgrat que certament llavors deixi pas a activitats on les distincions de percepcions i afers sentits passen a un segon pla perquè s'acara alguna cosa rellevant. Tot i això, àdhuc aquí, l'afer no uniformitza el ventall real afectat, sinó que precisament la seva importància rau a entomar-lo així, en una tal diversitat, com a dada original.

V

ELS GRAUS DETERMINATIUS

No sembla difícil d'assumir que allò percebut gaudeix d'una consistència i fermesa no participada per altres instàncies, admetent i tot llur importància en diferents camps (per exemple, el de la ciència). Hi esmentarem la imaginació i la mediatesa¹⁴.

1. La imatge com a representació.

La imatge del blanc d'un paper i la del paper mantenen pel cap baix els trets que s'hi pot apuntar. Que hi hagi dèbit es palesa fàcilment com sigui que, d'una manera o d'una altra, encara podem fer-ne, de les imatges, composicions i descomposicions, provenen del percebut i, en tots els casos, el que ofereixen suggereix una tal procedència.

La importància de la imatge duria per molt camins, però ara convé remarcar que soc a la del blanc del paper i a la de paper talment com hi soc, quan els percebo; és a dir, que aquestes imatges formen part, amb llur representació, del que soc.

Paral·lelament basta remarcar el blanc i el paper imaginats per a estudiar-hi les diferents passes que hem anat seguint: la imatge blanca suposa tot el que s'hi apunta, com ho fa la del paper, i aquest també implica un domini; hi ha un saber-ne que no depèn d'un mateix: és que el lliurament de la certesa que el blanc que imagino és del paper imaginat no prové sols de la decisió pròpia, com si no fos el cas que depèn força de quelcom que remet a un cos no dat.

En aquest punt convé esmentar que una imatge del blanc o del paper, mentre conserva quelcom del percebut d'on deriva, suporta un grau inferior real, pel fet de la seva procedència i

¹⁴ Per a d'altres referències a imatges i qüestions mediatas, cf. QF50 i QF56.

derivació, i per la circumstància que, malgrat la seva utilitat en molts àmbits, i de fer-se imprescindible i tot, no és capaç de substituir el percebut quan hi ha algun dubte o problema a propòsit del que s'hi lliura, en quelcom percebut. De manera que, quan és possible, l'observació perceptiva es troba per damunt d'una qualsevol imatge.

Fet i fet la dedicació diària es fa en el perceptiu, i la imatge passa a ser aquí un auxiliar.

2. El que es pensa i es parla.

Cap afer representat, és a dir, percebut o imaginat, no és mai mera immediatesa, no hi ha res pròpiament immediat. L'atenció al percebut, per exemple, àdhuc fent-ho d'una manera incisiva, suposa sempre un àmbit intern, mediat, malgrat que no sigui explícitament atès. En conjunt quan parlem del percebut i de l'imaginat, ho fem en el sentit de tenir-ne un saber que no insisteix en aquest àmbit intern de pensament i llenguatge, i no hi ha necessitat d'anar subratllant que hom no s'abandona, que no deixa de manifestar-se com ho fa, malgrat que no se n'ocupa. És clar que hi ha diferents maneres de dedicar-se al que és més aviat mediat, sense que això hagi de suposar ignorar el representatiu i el sentit amb llur saber.

Pel cap baix el pensat i l'expressat es desenvolupen d'una manera més explícitament mediata, sense que això sigui un inconvenient d'assumir que «la rosa és damunt la taula», expressat mentre la percebo, es manté com un llenguatge característic respecte d'aquell pel qual en parlo a algú tot passejant pel carrer.

En aquest punt el parlat o pensat s'ofereix com a quelcom que gaudeix d'una consistència i, malgrat que no podem superar el conjunt de la significació del llenguatge, és útil d'explicitar el seu què o significació verbal, és a dir, allò per la qual cosa usem uns mots i no uns altres.

Sens dubte parlat i pensat palesen un caràcter singular. No està en qüestió ara si han tingut algun origen en els afers perceptius. Tampoc no sabem si l'adquisició del llenguatge, per exemple, va ser possible gràcies a l'aparició d'aquest lloc mediat, o si fou el llenguatge que el va formar. La discussió ara rau en la consistència del pensat i parlat, i potser caldria admetre que ens trobem aquí en algun grau encara més subtil. Pel cap alt no tenim cap mitjà que ens dugués a assumir-ho altrament. En canvi el seguiment perceptiu per a validar un enunciat, la dificultat de pensar sovint sense imaginar alguna cosa, la varietat de llenguatges o d'usos de la llengua, àdhuc la impossibilitat de discernir-hi res més que oferís un esclarament, porta a decantar-nos al convenciment que es tracta de quelcom amb un grau determinatiu molt bàsic.

Cosa que no comportaria que el procés intel·lectual no permetés aconseguir resultants d'un interès considerable: el grau determinatiu no revela allò que s'hi aconsegueix¹⁵.

No cal dir que aquest àmbit intern hauria de trobar el que s'apunta arreu¹⁶.

¹⁵ El text ha anotat aquest àmbit intern descabdellat en silenci o expressat, i ha volgut subratllar el seu caràcter propi, per tant no ha suggerit el paper del llenguatge, el qual s'estudia a *Filosofia del llenguatge* QF56.

¹⁶ Llavors el dèbit podria suposar-se algun cop perceptiu, o de vegades sols corporal, i àdhuc alhora l'una cosa i l'altra.

VI

LA CONCRECIÓ D'UN PRESENT

Resta d'afegir-hi, al tot perceptiu, el lliurat pel cos propi, i parlar alguna cosa que s'hi troba interessant.

1. El present.

1. Amb les maneres globals de percebre, s'hi hauria pogut comptar també elements deguts al cos sentit: la dolçor d'un paisatge ofereix alguna cosa d'un cos intern; de vegades s'hi troba un conjunt perceptiu i corporal com a fet inclusiu.

Car les determinacions inclusives poden comprometre *tot el present*¹⁷: un paisatge que suggereix moltes coses que repercuteixen en el que s'atén; rellevàncies relligades que no deixen indiferents els afers contextuais, un sentiment estès per tot el que ens rodeja, etc. Processos que permeten activitats que tindrien en compte les situacions.

Atalaiant un present, *no hi parlàriem, dins seu, d'haver-hi determinacions particulars*, que més aviat es trobarien precisament al marge d'abraçar qualsevol present.

¹⁷ El que és implícit no és explícit, però això no impedeix de veure que no soc inconscient del que *no* m'ocupo: car el que m'ocupa implica algun saber que l'ocupació és alhora situacionament, i no em situaria igualment en tot, com no en seria igualment conscient.

D'aquí que pugui ocupar-me de quelcom sense més (amb els implícits), o adonar-me del present (amb els implícits).

D'altra banda el mot «present» pot usar-se en circumstàncies diverses: «quelcom present» pot ser allò que es troba dat perceptivament sense més connotacions. Es parlaria també d'un present així per contrast amb el passat i el futur. El present estudiat en l'escrit no n'és un de diferent, sinó una manera de copsar-lo en la seva donació ocupacional i situacionadora.

Però tampoc no negaríem que hi hauria una partitivitat en un present, malgrat que situada des de la corresponent ocupació que s'hi compromet. Ho veurem més avall.

2. El paisatge emocionant és un cas, entre d'altres, d'una implicació en el present, d'un anar mostrant-se amb una disposició continguda o d'una qualsevol altra manera, d'un anar sabent-se compromès amb el que es percep, se sent, s'expressa, s'imagina, és a dir, amb tot el que forma part d'aquest ara i aquí, d'una ocupació que situa.

Es tracta d'un present específic, no pot lliurar-se d'una altra forma, una manera d'abraçar un tot en *un* seu conjunt.

Mentre es va abraçant el que es percep, es fa també amb el saber que més enllà continua, que arreu s'hi palesa familiaritat, que s'és hàbil enmig de les coses.

Mentre s'inclou el cos sentit, es fa seu un cos percebut, sempre a l'abast.

No cal que s'hi absenti pensament, imatges, llenguatges.

Aquest fenomen no va essent una buida representació, el silenci del llenguatge, l'absència d'un cos pregon, l'esvaïment de l'imaginat, sinó el fet que el present és capaç d'explicitar-se així des d'una atenció.

2. El món com el món propi.

Una altra forma d'expressar un tot unitari rauria a parlar d'una manera diferent de «món», a tall d'un present quan un mateix el sap per haver-lo après i socialitzat, i suposar tot això en la seva activitat, d'acord amb moltes digressions possible, que descobriria motivacions i indiferències.

L'activitat esdevindria des d'aquest món. Certament aquesta accepció de «món» es distingeix de la del «món» com a tot perceptiu a favor d'incloure-hi algun esment subratllador de

l'après i del socialitzat, a més d'algun esment idiosincràtic. Aquest món se singularitzaria encara més pel fet que es pot imaginar que el món aliè implicaria la seva història, en especial la rellevància del que hagués après dels altres i, és clar, la seva mirada.

D'aquí que, a l'hora de parlar dels conjunts naturals, fos preferible de referir-se al món com un tot perceptiu.

O també que, quan es tractés de no insistir en el que s'ha après, s'escollís un llenguatge que parlés del present.

3. La finitud del present.

1. Hi ha moltes maneres d'entomar els afers, que permeten expressar circumstàncies concretes rellevants, que ara s'han de col·locar al costat d'altres que mereixen la nostra atenció.

No abandonant el concret, hi ha activitats que fan saber, àdhuc sense expressar-ho, la delimitació del present.

Vicissituds varies fent adonar d'alguna limitació, uns presents que no exclouen de ser determinacions inclusives, i d'altres assumptes, *podrien* manifestar que se'n voldria una explicació satisfactòria, del fet que un present inclogués delimitació.

Això reintrodueix el factor de l'obert: aquell present, quan fos el cas, permetria una clarividència.

2. Hi hauria d'altres aproximacions. Sigui com sigui es remarca la gran diversitat de maneres d'entomar els problemes: les qüestions d'aquesta mena semblen nombroses, i tindrien en comú que no se sortiria mai d'un present quan atenen el seu factor de l'obert.

El camí a recórrer es perllongaria d'acord amb les diferents formes d'haver-hi les respectives situacions. El fonamental rauria que quelcom concret, quan es té en consideració un àmbit

de tot el present, podria no tenir-ne prou a parlar, com si fos d'un qualsevol particular, del seu concret conjunt¹⁸.

4. Referent a la partitivitat.

1. Allò proposat en aquest present es manifesta partitivament, és a dir, sense més circumscripcions interiors explícites. No és una cosa específica, sinó una manera d'entomar un global complex.

Diguem-ho des de l'exemple del paper.

2. En atendre'l l'ocupació s'hi centra, i no hi ha esforç sobre els implícits. Però s'exclou que n'hi hagi, de paper, sense situació. La seva circumstància particular no implica que no comprometi també la situació. No es fa abstracció que el paper és un objecte percebut, que està enmig d'altres cossos naturals, i que no es troba sense l'implícit corresponent, és a dir, sense haver-hi un marc de coses.

Malgrat que no caldria interpretar això com si hi hagués uniformitat del que s'apunta arreu, i d'aquí que es parli de quelcom partitiu: cada tret apuntat comportaria una assumptió del divers en una tal partitivitat; així com no s'abandona el marc perceptiu mentre s'atén el paper, aquest no es perdria i es mantindria a la seva manera quan atengués d'altres afers.

3. Val la pena d'insistir que el paper atès al marge del seu context, però també la taula implícita on és, les parets i el terra, i d'altres, i mentre atenc aquest paper, s'ofereixen, tenen deute, són conscients, etc. És a dir, *aquest paper*, que està enmig d'altres coses, *gaudeix dels trets descriptius que caracteritza quelcom, també amb les altres coses, d'acord amb una partitivitat dels esmentats trets.*

¹⁸ Cf. *El finit i el real* QF15-17.

És a dir, no hi ha caracteritzacions diferents per a allò explícit i per a l'implícit: es tracta tot plegat d'una única activitat.

L'activitat que explicita el paper implícita partitivament, és conscient del que s'ocupa i de l'implícit, etc.

El que caldria subratllar rauria que arreu un qualsevol afer natural o corporal conservaria a la seva manera trets característics del real, que no hi hauria res que es pogués lliurar altrament, i que conservaria a la seva manera la seva manifestació.

4. No hauria d'estranyar que un present global manifestés quelcom partitiu. L'experiència conjunta implicaria tots els trets del real, implicació que es trobaria participada arreu de la partitivitat, palesant a la seva manera la solidaritat real, i alhora la corresponent singularitat. El fet de ser-hi no suposaria mera transparència unívoca, sinó una compromís des de la patència de l'explícit a un escalonadament menor palesament de l'implícit mentre arreu hi hauria el que fa que s'hi trobés real.

VII

SOBRE L'EXPRESSIÓ ÒNTICA

El percebut, l'imaginat, o el pensat i expressat, passa a fenomen o manifestació quan no es manté sols com a percebut, imaginat, o pensant i expressat, en l'accepció que n'hi ha la corresponent dedicació¹⁹.

El seu llenguatge és el que permet parlar d'un ésser, o de fenomen. En efecte *un ésser* o, paral·lelament, *un fenomen*, suposa *quelcom concret*, o *el mateix fet de pensar i de parlar*.

Allò que es percep, el fet de pensar, etc., és fenomen en l'accepció que no n'hi ha, de fenomen, sense alguna cosa que es percebi, s'imagini, es digui. Per tant hi ha un pas sense solució de continuïtat entre un lloc i l'altre.

El que es percep o el fet de pensar i de parlar, i el fenomen, són a tocar els uns i l'altre.

I com es diu fenomen es pot afegir ésser, amb els seus corresponents matisos.

Tot això, és clar, quan considerem qüestions elementals en filosofia, i ja sabent que el llenguatge es troba en moltes circumstàncies que el mantenen al marge d'uns tals estudis.

1. Quina diferència hi ha entre parlar de la cadira i fer-ho del seu ens (o del fenomen de la cadira)? Quan no s'ha abandonat la concreció, *no sembla que l'ens hi introdueixi quelcom a subratllar en l'ordre del coneixement*: l'ens de la cadira és de la cadira. Parlar de la cadira i parlar del seu ens no fa introduir novetats, sinó un joc d'explicitació.

La qüestió rau en el fet que nosaltres no sols percebem la cadira, sinó que ens referim al seu ésser o ens, o que es manifesta (és fenomen). El fet que es parli de l'ens de la cadira o

¹⁹ Cf. *Introducció a la filosofia* QF50.

de l'ens de la taula es deu que l'ens de la cadira la manifesta, la fa explícita com a fet palès. En alguna accepció un qualsevol afer o esdeveniment passa a ser contemplat gràcies a un tal aparèixer. Que s'usi un mot igual portaria a unes consideracions paral·leles a les de l'igual ús d'home' per a en Lluís i en Pere.

Un ens o fenomen que no suposi de què és ens o fenomen, comporta una significació verbal: convindria, quan s'estudia qüestions bàsiques, de no separar l'ens d'allò que és ens, altrament es generalitza un manifestar-se sense saber de què és ens. Un ens, en afers fonamentals, sempre és un ens d'aquesta cadira o d'aquesta taula.

2. L'estudiat del blanc del paper permet reblar tot això. Gaudeix de tots els elements; el blanc accentua l'ofert: quan se'l vol atendre com a afer que es manifesta, mentre se'l manté tot considerant-lo donat, per tant des d'aquesta perspectiva, *es troba l'ens*, que no diu res especialment de nou que no hi fos en el blanc, sinó que perllonga el que ja s'hi trobava, de manera que es manifesta com una altra manera de copsar el blanc del paper, quan l'ens del blanc es rebla al cap i a la fi com a ens del paper.

No ha d'estranyar que, així com el blanc del paper permet manifestar-se com a ens, blanc que és del paper, paper que es deixa manifestar com a ens, palesant que el blanc és real en el seu paper.

3. Aturem-nos un moment a considerar de nou alguna circumstància.

Perquè l'ens del paper porta a l'ens blanc del paper, de tal manera que, mentre tingui el blanc del paper davant, o percebi el paper, no hi ha més cera que la que crema. Hi ha ens, ho expressi des del blanc o des del seu paper. No cal constantment fer distinció entre el banc del paper i el paper, malgrat que no és

simplement intercanviable l'ésser del blanc i el del seu paper pel fet que hi ha un accent en l'un o en l'altre.

4. S'hauria d'anar perllongant la consideració òntica a cadascuna dels afers.

I no sols sabem, de la manera que sigui, que gaudim del fet de pensar i de parlar, sinó també que podem adonar-nos-en, i saber explicitar el seu ens.

Però val la pena de dur endavant la consideració per a alguns casos.

5. Si més no, quan parlo de l'ens d'aquest paper, no cal la major part de les vegades que hagi d'afegir que no és possible un ens així fent abstracció del seu context, perquè quan l'expresso no ho faig sense els seus implícits.

I en expressar l'ens del present no ho duc a terme sense fer-ho d'acord amb una partitividat seva.

6. A l'hora d'expressar l'ens partitiu, parlariem simplement de l'ens present, de l'ésser present, i de llur partitividat, no perquè tingui una prerrogativa qualsevol respecte d'un ens particular, sinó pel fet que un ens específic es determina en el rotgle de l'ocupació; però aquesta no es lliura sense situacionament: l'ens o l'ésser present, quelcom explicitant, compromet allò que una ocupació que situa pot fer. I també ocorre que una qualsevol qüestió que afecti el present és impossible de resoldre sols en termes òntics particulars.

El present ofereix els problemes que el comprometen, i llavors es parla de qüestions òntiques del present, o del seu ésser.

I hi ha moltes qüestions òntiques concretes que s'ha de resoldre amb estudi i observació, i amb reiteració.

L'ésser del present no expressa res, per exemple, que no es trobi al paisatge que emociona, i sols aquest darrer l'incumbeix mentre es permet tenir en compte el que hi ha present.

7. Diem que un objecte qualsevol gaudeix del conscient: *l'adonar-se de quelcom permet parlar de ser-hi*, on «hi» explicita el fet conscient. Un objecte, aquest paper sobre el qual s'escriu, permet que s'hi expressi que s'hi és, perquè això és vàlid per a un qualsevol afer.

Quan s'expressa en general, malgrat que ser-hi resta avalat pel concret, es fa d'*una manera no ostensiva*: es tracta d'un mot amb mera significació verbal.

Donat que un qualsevol afer se sap, i que permet el corresponent adonar-se, ser-hi insisteix precisament en una tal objectivització concrecional mediata, *però no es tracta d'una explicitació òntica, sinó ocupacional-situacional*. D'aquí que sigui la forma més escaient d'emmarcar una activitat, pràctica o teòrica. Heidegger fou l'introduïdor d'ús d'«ésser-hi», amb el mèrit d'haver obert el camí per a d'altres maneres de lliurar-li, al terme, un contingut semàntic diferent.

8. Un objecte concret no pot no ser conscient. Sabem que n'hi ha diferents modalitats, i que el si n'és una²⁰.

Ara bé: l'ocupació per la qual s'expressa el si, es fa, quan és el cas, des de quelcom concret; no hi ha un si al marge seu, sinó que se l'escorcolla per tal d'arribar a una expressió modal més del conscient. No seria res al marge d'aquest quelcom concret.

Això val d'un afer particular i s'hauria de fer valer a propòsit d'un tot present, on s'hi trobaria la tensió per la qual se sabia que hi ha un present, per tant que fos de d'aquí que s'explicitaria el si. De bell nou afegiríem que no seria res fora de la seva situació, i

²⁰Cf. *Introducció a la filosofia* QF50.

que tots els problemes esdevindrien els propis de l'esfera representativa, sentida, mediata.

9. L'ésser d'un tal si fora el del tot concret del qual és conscient. És a dir, el si expressaria un tret d'aquest concret.

Car s'apunta el si de quelcom concret, i aquest pot expressar el seu ens, com diu que és conscient.

No se'n parlaria – deixant el llenguatge verbal – fora d'allò concret, i de trobar-se com a tret seu.

10. Quan s'afirma que s'estudia l'ens es tracta d'una generalització a partir de quelcom rellevant: l'ens concret o el mediat. Si s'afegeix que toca l'ens en tant que ens, això voldria dir que, havent-hi cadires i taules, l'estudiós no es mou tant pels tipus de fusta o de materials, com per la sorpresa *que s'hi manifesti*.

12. La revisió d'allò que omple la nostra activitat pot expressar-se en termes diferents: si la seva esquematització s'anomena una tasca ontològica, llavors es fa *en l'accepció d'una exposició de l'òntic*, que al cap i a la fi és una manera d'introduir-se en el real.

VIII

NOTA A LA DETERMINACIÓ

Potser hi ha algun interès a subratllar que qualsevol assumpte que s'ha fet sobresortir, i que hem anomenat, per mitjà de l'activitat que ho duu a terme, determinació, *no és simplement resultant d'una consideració que la creés*, sinó una manera d'anotar qüestions en l'estudi d'un real que és també un saber, s'agafi per on s'agafi: el blanc del paper ho suposa, però també el món, etc. Som portadors d'un saber, i en el dia a dia ens lliurem a diferents ocupacions del que hi ha al terra i al cel, al davant i al darrere, al treball propi i al dels altres.

La feina de la nostra disciplina no rau a fer-ne una crítica, d'aquesta espontaneïtat diària, que al cap i a la fi hauria de formar part de l'equipatge de l'estudis en la seva recerca, sinó d'entomar allò que aquesta té en compte. Car el saber que suposa un qualsevol objecte quotidià no ho és gràcies a la mediació, no hi ha res que indiqui que hi és per l'esforç de la voluntat: aquell saber incorpora una resultant, i remet a un aprenentatge.

Això vol dir que, d'una manera o d'una altra, un mateix disposa de molt, si més no de tot el que gaudeix avui i, en conjunt, en el seu dia a dia; que llavors depèn també d'ell mateix què vol ressaltar i què no, això dintre d'uns certs límits; o bé quina novetat prefereix, quines coneixences, els temes que li plauen o creu interessants, etc.,

Si més no es parla del paper, de la unitat, de la cosa, de l'espai; hi ha una discriminació en els afers perceptius que ve donada perquè des de petits hem anat diferenciant objectes i objectes, i també provocada perquè justament ho hem anat fent, i ho continuem duent a terme.

Per tant un qualsevol afer discriminat o no s'ofereix com quelcom donat, un saber, i alhora l'activitat fa més que aquesta

exploració del que hi ha pel fet que tot el que ha après es pot suposar que ha anat tenint menester del seu exercici, com en té el que fa avui o farà més tard, exercici que ha abastat el que ja s'ha obtingut, s'ha diferenciat, s'ha sabut d'una qualsevol manera, i que es perllonga amb tot el que és capaç de determinar, per exemple quan toca una cosa, i tants i tants exercicis que, com sempre, suposen moure's en el sabut, on sempre els fets bàsics són pressuposats, per on l'activitat determina quan no ho fa al marge del concret i llavors s'expressa verbalment.

Tot això resta vàlid, per exemple, quan es vol precisar a què anomenem «percepció», o qualsevol altre interrogant de les moltes distincions que duem a terme a propòsit del que coneixem i sabem.

D'altra banda l'exploració del ja après es retroba en totes direccions. S'ha perllongat més i més el fet de trobar que la cosa és una, i s'ha establert aquest u com a principi del nombre tot descabdellant les disciplines formals, a partir, és clar, del que s'ha pogut disposar (llenguatges formals). Alhora hi ha hagut el poderós recurs del pensament i de la imaginació per tal d'apropar-se altrament als afers bàsics de la natura, amb nous llenguatge que la ciència natural explora.

Des d'aquest punt de mira la filosofia sols seria una especialització, potser exagerada, de la tasca diària i de l'escomesa de la ciència, i versemblantment fora la conseqüència de les incerteses i de la manca de convenciment d'altres formes d'expressió.

I sense abandonar el llenguatge quotidià, en faria una certa distorsió, i el forçaria a expressar el que no li és l'usual, en pro d'una expressió de cada dia, i també una de la ciència.